

ĐIỀU TRỊ THIỂU NĂNG TUẦN HOÀN NÃO

*BS Huỳnh Đặng Bảo Cương
Khoa Điều trị Đau – VLTL – YHCT*

1. ĐẠI CƯƠNG

- Thiếu năng tuần hoàn não là tình trạng giảm lượng máu đến não ảnh hưởng nghiêm trọng đến sức khỏe, đặc biệt là hệ thần kinh trung ương.
- Thiếu năng tuần hoàn não là một bệnh lý rất hay gặp ở lứa tuổi trên 50. Thiếu năng tuần hoàn não có thể diễn tiến lâu ngày, hoặc có biến chứng nặng nề là gây nên bệnh cảnh đột quy nhồi máu não hệ sống nền rất nguy hiểm khi một động mạch bị huyết khối gây tắc hoàn toàn, bệnh nhân có thể tử vong do suy hô hấp, tuần hoàn vì thân não bị nhồi máu hoại tử cấp tính, phù não.

2. NGUYÊN NHÂN

- Xơ vữa động mạch làm hẹp lòng ống để chứa máu và vận chuyển (nguyên nhân chính chiếm 60 – 80%).
- Dị dạng bẩm sinh hay u, sùi, bóc tách thành mạch làm hẹp lòng mạch.
- Các cục máu đông gây cản trở dòng tuần hoàn máu.
- Thoái hóa, vôi hóa đốt sống cổ làm chèn ép vào mạch máu.
- Các chèn ép từ bên ngoài vào thành động mạch.
- Người lao động trí óc với cường độ cao, thời gian dài cần tăng lượng máu đến não.

3. TRIỆU CHỨNG LÂM SÀNG

- Đau đầu không có điểm cố định ở cả khu vực chẩm, cổ.
- Chóng mặt, mắt thẳng bằng, đôi khi đột ngột choáng váng, hoa mắt, thị lực giảm thoáng qua rồi trở lại bình thường, ù tai...
- Rối loạn giấc ngủ.
- Rối loạn cảm xúc: bồn chồn, không tự chủ, dễ cáu giận, suy giảm trí nhớ, mất tập trung, học tập, làm việc trí óc khó khăn, mất tinh táo, sa sút trí tuệ, lú lẫn.
- Bệnh tiến triển có thể gây nhũn não, xuất huyết não, liệt nửa người hoặc chết đột ngột trong đêm.

4. CẬN LÂM SÀNG

- Điện não đồ
- Chụp XQ cột sống cổ, XQ sọ não
- Chụp động mạch não

5. ĐIỀU TRỊ

5.1. Điều trị không dùng thuốc:

- Điện châm: giảm đau đầu, đau cổ gáy do nguyên nhân tại cột sống cổ, mất ngủ.
- Vật lý trị liệu: Siêu âm trị liệu, điện vi dòng giảm đau, xung điện, hồng ngoại, kéo nắn cột sống khi có chèn ép từ cột sống cổ, điện từ trường...

Liệu trình điều trị: 1 lần/ngày (hoặc cách ngày), một liệu trình từ 10 -15 lần. Có thể từ 1-3 liệu trình.

5.2. Điều trị dùng thuốc:

- **Điều trị nguyên nhân:**

- Xơ vữa động mạch: điều chỉnh các yếu tố nguy cơ, điều trị tình trạng rối loạn lipid máu...
- Kháng đông, chống kết tập tiểu cầu:
 - Aspirin 81mg: 1 viên/ngày
 - Clopidogrel 75mg: 1 viên/ngày
- Can thiệp ngoại khoa: phẫu thuật lấy bỏ cục nghẽn, hoặc nong động mạch bằng stent, bắt cầu qua chỗ tắc...
- **Điều trị triệu chứng:**
 - Paracetamol 500mg: 2-4 viên/ngày
 - Hay Paracetamol Tramadol: 2-4 viên/ngày.
 - Cinnarizine 25mg: 2-3 viên/ ngày.
 - Betaserc 16mg: 2-3 viên/ ngày.
 - Taganil 500mg: 3-4 viên/ ngày.
- **Tăng tuần hoàn não:**
 - Piracetam 800mg: 1x3 viên/ ngày.
 - Tanakan 40mg: 1x3 viên/ ngày.
 - Luotai 100mg: 2-6 viên/ ngày.
 - Hoạt huyết dưỡng não: 2-3 viên x 2-3 lần/ngày.
 - Hoạt huyết thông mạch: 25-30ml x 2-3 lần/ngày.
- **Điều trị Đông Y: sử dụng một số bài thuốc**
 - Bài Thiên ma câu đằng ẩm gia giảm
 - Bài Hữu quy hoàn
 - Bài Tri bá địa hoàng hoàn
 - Bài Quy tỳ thang gia giảm
 - Bài Thập toàn đại bổ

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Phan Quan Chí Hiếu, Nguyễn Thị Bay. “Bài giảng Bệnh học và điều trị”, Bộ môn YHCT, Trường Đại học Y Dược TPHCM.